

ministri käskkirj

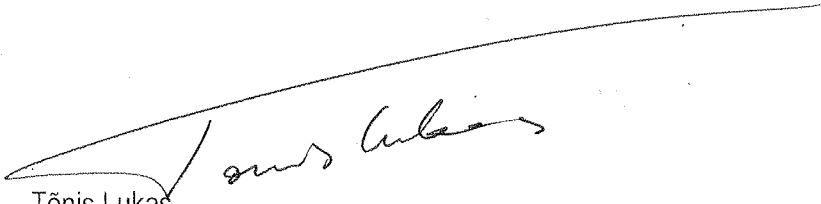
Tartu

15. detsember 2008. a nr 15-24

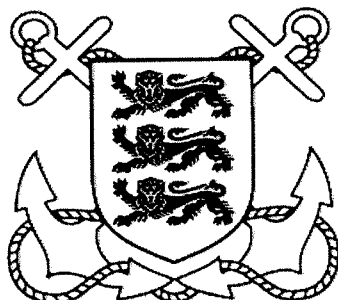
„Eesti Mereakadeemia arengukava aastateks
2008-2015 perspektiiviga kuni aastani 2020“ kinnitamine

„Rakenduskõrgkooli seaduse“ § 9 lõike 4 punkti 2 alusel.

1. Kinnitan „Eesti Mereakadeemia arengukava aastateks 2008-2015 perspektiiviga kuni aastani 2020“ (Lisa 1) järgmise märkusega:
 - 1) kõikide arengukava täitmiseks kavandatud tegevuste elluviimine, mis näevad ette või võivad kaasa tuua täiendavate riigieelarveliste vahendite eraldamist, sõltub riigieelarve kujunemise protsessis toimuvate läbirääkimiste tulemustest ning vastava valdkonna prioriteetsusest teiste õppevaldkondade ja õppeasutuste arendamise vajaduse võrdluses.
2. Tunnistan kehtetuks haridus- ja teadusministri 16. detsembri 2004. a käskkirja nr 1205 „Eesti Mereakadeemia arengukava aastateks 2003-2010“ kinnitamine.
3. Käesolevat käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja teatavaks tegemisest arvates, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras.

Tõnis Lukas
minister

Lisa 1
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri ...15... detsembri 2008. a
käskkirjaga nr ...15.24..

Eesti Mereakadeemia

**ARENGUKAVA AASTATEKS
2008–2015
PERSPEKTIIVIGA KUNI AASTANI
2020**

Eesti Mereakadeemia arengukava aastateks 2008—2015 perspektiiviga kuni aastani 2020

1. Sissejuhatus

Merehariduse andmise algusest Eestis täitub 2009. aasta oktoobris 90 aastat. Seega võime väita, et Eesti Vabariigil on merendusega seotud kutse-, eri- ja ametialadel töötajate ettevalmistamise pikaajaline kogemus.

Mereharidus on üks kõige enam globaliseerunud haridusliike. Lähtudes rahvusvaheliselt tunnustatud meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste konventsioonist (STCW 78/95) ja teistest mereharidust reguleeritavatest sätetest, on Eesti Mereakadeemia (EMA) kui riiklik rakenduskõrgkool ette valmistanud rahvusvaheliselt tunnustatud diplomiga merendusala spetsialiste ja seda eeskätt Eesti Vabariigi tarbeks. Vabariigi kiire majandusareng viimastel aastatel ja EMA kui kaasaegse õppe- ning teadustegevuse väljaarendamise vajadus on toonud esile tarviduse kaasajastada EMA praegu kehtivat arengukava aastateks 2003–2010.

Eesti arengut suunab ligikaudu 85 strateegilist dokumenti, mille nimetused, õiguslik staatus, sisuline ülesehitus, eesmärgistatus ja seostatus riigi eelarvega on väga erinevad.

Eesti Mereakadeemia arengukava uuendamisel on eelkõige silmas peetud järgmisi arengukavasid:

- **Teaduspõhine Eesti 2007–2013 (Riigikogu otsus 7.02.2007) ja selle rakendusplaan (EV Valitsuse korraldus nr. 562, 20.12.2007)**
- **Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015 (Riigikogu otsus 08.11.2006) ja selle rakendusplaan (EV Valitsuse korraldus nr. 367, 02.08.2007)**
- **Elukestva õppe strateegia aastateks 2005–2008**
- **Eesti kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005–2008.**

Arengukavas kavandatud eesmärkide täitmise eelduseks on ISO 9001:2001 baasil välja töötatud EMA kvaliteedijuhtimise süsteem, mille vastavust kehtivatele rahvusvahelistele nõuetele on kinnitanud klassifikatsiooniühing Lloyd's Register.

Septembris 2007 võeti EMA Rahvusvahelise Mereülikoolide Assotsiatsiooni (IAMU) liikmeks, mis eeldab EMA õppe- ja teadustegevuse ning infrastruktuuri olulist parendamist.

Sama aasta oktoobris hindas rahvusvaheline komisjon EMA-s rakendatud magistriõppe kava täisakrediteeringu vääriliseks (kuni aastani 2014). 2008. aasta alguses kaitsi EMA-s juba esimene magistritöö, mis oli Eesti rakenduskõrgkoolides üldse esimene magistritöö. 2007. aasta aprillis saadi positiivne tingimisi akrediteering kalanduse erialadele.

2008. aasta aprillis toimus hüdrometeoroloogia ja loodushoiu õppekava akrediteerimine. Rahvusvahelise komisjoni otsusega antud tingimisi akrediteering viitab vajadusele jätkata nimetatud eriala õppe- ja uurimistöö kaasajastamist.

Eestis on lähemate aastate demograafilise surutuse olukorras ette näha õppijate arvu olulist vähenemist. EMA püüab selle nähtuse otsest mõju - sisseastujate arvu vähenemist - viia miinimumini, sest merendus on riigile äärmiselt vajalik majandusharu. See eeldab tulevikku suunatud otsuste langetamist ja õpetatavate erialade õppekavade täiendamist. Silmas tuleb pidada ka võimalust korraldada merehariduse üld- ja alusõpet ühiselt teiste kõrgkoolidega ning mõnede õppeliinide võimalikku viimist Tallinnast teistesse suurematesse regionaalkeskustesse. Igati tuleb edendada

merendusklasside tegevust, toetada neid õppemetoodiliselt ja võimaldada kasutada EMA praktikabaase.

EMA lõpetanud laevajuhtide ja laevamehaanikute kutsetunnistus, mille väljastab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi Veeteede Amet, võimaldab nimetatud erialade lõpetajatele kohest pääsu rahvusvahelisele tööturule.

2. Missioon

Eesti Mereakadeemia missiooniks on rahvusvaheliselt tunnustatud merehariduse andmine ja merendusspetsialistide täiendus- ning ümberõppe koordineerimine ja läbiviimine. Oma missiooni täitmisel teeb EMA koostööd erinevate institutsioonidega, suhtleb aktiivselt avalikkusega, teostab oma valdkonnas tulemuslikku arendus- ja innovaatilist tegevust ning viib läbi rakendusuringuid.

3. Visioon

Eesmärgiks on kujuneda rahvusvaheliselt arvestatavaks, kogu mereharidussüsteemi arengus aktiivselt osalevaks ja haridus-ökonoomiliselt efektiivselt toimivaks õppeasutuseks.

4. Eesti Mereakadeemia tegevuse lähtealused

EMA väljakujunenud akadeemiline struktuur koosneb neljast teaduskonnast, mis on osutunud optimaalseks jaotuseks:

- laevandus
- mehaanika
- merendus
- üld- ja alusõpe.

Eraldi struktuuriüksused on Merekool, Praktikakeskus, Teadus-Arenduskeskus, Kehakultuuri- ja Spordikeskus, Pärnu Merenduskeskus. Merekoolis toimub merendusala kutsehariduse andmine kutsekeskharidusõppe ja keskhariduse baasil toimuva kutseõppekavade alusel.

Rakenduskõrghariduse saamist EMA-s võimaldatakse kaheksal erialal:

- laevajuht
- laevamehaanik
- külmutusseadmete mehaanik
- sadamamajandamise ja meretranspordi juht
- hüdrograaf
- hüdrometeoroloogia ja loodushoiu spetsialist
- kalatoodete tehnoloog
- kalandusspetsialist.

Loetletud erialadel kõrgharidusega spetsialiste mujal Eestis ette ei valmistata. Sellest tulenevalt sisaldavad EMA õppekavad arvestataval hulgal aineid, mida õpetatakse ainult EMA-s (vt. tabel 4.1.)

Tabel 4.1

Õpetatavate õppeainete jaotus EMA-s

Õppekava Näitaja	Laeva juhid	Laeva jõusead- med	Külmutus- seadmed	Sadama- majandamin- e ja mere- transpordi juhtimine	Hüdro- graafia	Hüdro- meteo- loogia ja loodus- hoid	Kala- toodete tehno- loogia	Kalandus- spetsialist
Aineid kokku, neist:	69	66	60	58	67	66	64	59
Ainult EMA-s õpetatavad ained	27	23	12	14	18	4	8	11
Antud %-des	39%	35%	20%	24%	27%	6%	13%	19%
Rakenduslikud ained, neist:	38	39	26	24	38	38	26	25
Ainult EMA-s õpetatavad ained	27	23	12	14	18	4	8	11
Antud %-des	71%	59%	46%	58%	47%	11%	31%	44%

Tabelis 4.1 toodud andmetest nähtub, et ainult EMA õppejõudude poolt õpetatavate ainete hulk kõigub erialati ja moodustab 11–71% kõikidest vastava õppekava rakenduslikest õppeainetest. Rakenduslike õppeainete spetsiifika tõttu pole vooruloengute lugemine rakenduslikes õppeainetes võimalik ja see koormab õppeasutuse infrastruktuurseid ning personalikulusid.

EMA akadeemilise personali arvuline, vanuseline ja ametikohtade-järgne koosseis (seisuga oktoober 2007) on toodud tabelis 4.2.

Tabel 4.2

EMA akadeemilise personali koosseis

Ametikoht	Üldarv	%	Pro- fessor	%	Dot- sent	%	Lektor	%	Assistent	%
Töösuhe										
Põhitöökohaga	80	71	9	11	10	13	37	46	24	30
Keskmine vanus	55,8		62,7		68,6		57,2		43,5	
Tunnitasa- alusel	32	29	2	6	2	13	19	53	9	28
Keskmine vanus	45,9		68		48		43,8		44,4	
Akadeemiline personal kokku	112	100	11	10	12	13	56	48	33	29
Keskmine vanus	53,6		63,6		65,2		52,9		47,2	

Nagu tabelis 4.2 toodud andmetest nähtub, on professorite ja eriti dotsentide keskmine vanus suhteliselt kõrge. Vajaliku(d) teaduskraadi(d) on nad saanud valdavalt endise Nõukogude Liidu

õppeasutustes. Noorema põlvkonna õppejõudude kaadri ettevalmistamine merenduserialadel sai võimalikuks aastast 2006, kui koos TTÜ-ga avati EMA-s vastav magistriõpe.

Akadeemilise personali noorendamine oleneb suurel määral palkadest. Eriti on seda tunda laevaohvitseride (tüürimeeste ja mehaanikute) erialade õpetamiseks vajalike õppejõudude leidmisel, sest selles valdkonnas on potentsiaalsete õppejõudude palgad laevaohvitseridena töötades kõrgemad.

Õppejõudude järelkasvu tagamiseks oli hädavajalik magistriõppe jätkamine EMA-s (koostöös TTÜ-ga ja ka teiste kõrgkoolidega). 2007./2008. õppeaastal laekus avaldusi magistriõppesse 22 soovijalt, vastu võeti 17 ja lõpetajate arvuks prognoositakse 11.

EMA rakenduskõrgharidusõppes õppivate kadettide ja üliõpilaste dünaamika alates 2003./2004. õppeaastast kuni õppeaastani 2007/2008 ja prognoosiga aastaks 2015 on toodud tabelis 4.3.

Tabel 4.3

EMA rakenduskõrgharidusõppes õppivate kadettide ja üliõpilaste arv aastatel 2003–2008 ja prognoos aastaks 2015

Eriala	2003/2004		2004/2005		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2015
	V	L*	V	L*	V	L*	V	L*	V	L*	L*(prognoos)
Tüürimees	54	34	54	28	60	46	54	59	62	55	45
Laevajõuseadmed	36	36	38	19	37	34	34	33	42	30	25
Külmutusseadmed	18	20	19	10	18	16	17	15	19	10	8
Sadamamajandamine ja meretranspordi juhtimine	23	17	23	18	27	31	44	32	30	30	25
Hüdrograafia	18	5	17	9	19	7	11	4	11	7	5
Hüdrometeoroloogia ja loodushoid	18	10	18	7	17	9	17	10	14	10	7
Kalatoodete tehnoloogia	18	11	9	8	0	8	0	10	0	7	5
Kalandusspetsialist	0	0	10	0	8	0	0	0	10	9	5

* V – Vastuvõetute arv; L – Lõpetajate arv

Tabelis 4.3 toodud andmetest järeldub, et EMA-sse astunud üliõpilaste arv aastatel 2003–2006 mõneti langes merendusteaduskonna erialadel.

Aastal 2007 toimus hüppeline sooviavalduste arvu kasv kõigil erialadel, mis oli suuresti seotud EMA ühinemisega arvutipõhise avalduste esitamise süsteemiga (SAIS).

Aasta 2006 paistis silma koolinoorte madala huvi poolest merenduserialade vastu, mille üheks põhjuseks võis olla EMA juhtimise ebastabiilsus ja asutuse tulevikuväljavaadete ebamäärasus. Nõudlus kalanduserialade vastu puudus 2006. aastal täielikult, mille üheks põhjuseks oli ka suhteliselt tagasihoidlik reklaam meedias.

Eesti Statistikaameti andmetel on prognoos veonduse, laonduse ja side alal ning transpordi (ka abitegevuse) osas hõivatute kohta kokku (tuhandetes):

	Juhid	Spetsialistid
Aastal 2004–2006	11,6	15,3
Aasta 2014 (prognoos)	12,1	16,2

Toodud hõivatute osa haarab ka merendusvaldkonna juhte ja spetsialiste. Laevaohvitseride vajaduse osas Euroopa Liidus (Euroopa Komisjoni andmed) on liikmesriikide tähelepanu juhitud tõsiasjale, et kui aastal 2001 oli puudu ~13 000 laevaohvitseri, siis see arv kasvas 36 000-ni aastaks 2006 ja näitab selget kasvutendentsi. Laevakompaniid eelistavad oma liikmesmaades merehariduse saanud laevaohvitseri. Eeltoodu on väljakutseks ka EMA-le laevaohvitseride ettevalmistamise osas tulevikus.

EMA Merekoolis õpetatavad erialad **kalanduse valdkonnas** on:

Kutsekeskharidusõpe:

1. Merelaevandus- ja kalapüük

Kutseõpe keskhariduse baasil:

1. Laevajuhtimine vahitüürimehe tasemel 500-se ja suurema kogumahutavusega laevadel – avamere kalapüük
2. Laevamehaanika vahimehaaniku tasemel 750 kW ja suurema peamasina efektiivse koguvõimsusega mootorlaeval
3. Siseveelaeva juhtimine

Õpilaste vastuvõtt EMA Merekooli on viimastel aastatel näidanud langusetendentsi. Kui võrrelda 2006/2007 ja 2007/2008 õ/a vastuvõttu, siis vastavad arvud olid 163 ja 80.

EMA Merekooli tööturu nõudluse ja perspektiivse vastuvõtu hindamiseks lähtuti kolmest alusdokumendist:

- Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2014 (MKM 2007)
- Transpordi arengukava 2006–2013 (MKM 2006)
- Euroopa kalandusfondi 2007–2013 rakenduskava (EV Põllumajandusministeerium 2007).

Tööjõu vajaduse prognoosi järgi **laevanduse ja sadamamajanduse valdkonna** (transpordi ja selle abitegevuse valdkonna – veetranspordi sektoris) ametialade struktuuris olulisi muutusi ei prognoosita. Oodata on erinevatel kutsetasemetel spetsialistide (tipp- ja keskastme spetsialistid, tehnikud) osakaalu kasvu, sest kõrgtehnoloogiliste seadmetega varustatud laevad ja sadamarajatised vajavad asjatundlikku käitlemist ning annavad siis ka suuremat lisandväärtust. Mitmekesisust transiidigeograafia nõuab spetsialistide ja oskustöölise arvu suurendamist ning nende kvalifikatsiooni tõstmist.

Suurimateks tööandjateks EMA lõpetajatele on Tallink, Saaremaa Laevakompanii, Eesti Vabariik (riigilaevastik, Veeteede Amet, piirivalve), erinevad Euroopa ja Ameerika laevanduskompaniid, Tallinna Sadam (Tallinn, Muuga, Saaremaa), Sillamäe sadam jne.

Laevaehituse ja -remondi valdkond (transpordivahendite tootmise sektor) on viimasel ajal tugevasti suurenenud, samuti on sektoris hõivatud järjest rohkem inimesi.

Valdkonnas on oodata tootmise kasvu, kuid tööhõive suureneb peamiselt välismaal töötamise arvel. Kõige enam kasvab vajadus oskustöölise järele. Olulist rolli vajaduse kujunemises mängib töötajate sektorist väljavool pensionile siirdumise tõttu.

Suurimad merendusvaldkonna ettevõteteks on Loksa Laevatehase AS (laevaehitus), Balti Laevaremonditehase tütarettevõtted (OÜ Tallinna Laevatehas, OÜ BLRT Rekato, OÜ Tehnomet ja AS Baltic Premator), LTH-baas. Suuremad ettevõtted on koondunud peamiselt Tallinnasse ja Harjumaale.

Tööjõuturu prognoositav aastane nõudlus merendus- ja kalandusvaldkonnas kutsehariduse tasemel väljaõppe saanud spetsialistide järele on ca 150 spetsialisti aastas, sh

A. Laevandusspetsialistid – ca 100 spetsialisti aastas: silla- ja tekimeeskond – 40 spetsialisti aastas (laevajuht II ja III tase, siseveelaeva laevajuht, madrus II tase); masinameeskond – 60 spetsialisti aastas (laevamehaanik II ja III tase, laevamotorist, laevaelektrik, laeva elektrimehaanik III tase).

B. Sadamaspetsialistid (dokker (**selle argoomaigulise sõna asemel on kasutusel ja ka uues meresõnastikus fikseeritud sadamatööline HH**)) III tase, laospetsialistid) – 20 spetsialisti aastas.

C. Laevaehitus- ja remondispetsialistid – 15 spetsialisti aastas (laevaehitaja/remondilukksepp; väikelaevaehitaja).

Laevaehitaja/remondilukksepa eriala on tihedalt seotud laevandusspetsialistide masinameeskonna väljaõppega, s.t laevaehitaja/remondilukksepa kutse võib olla masinameeskonna spetsialistide väljaõppe lisaerialaks.

D. Kalanduse spetsialistid – ca 15 spetsialisti aastas (külmatehnik III tase; laeva külmutusseadmete mehaanik).

Avamere- ja rannakaluri spetsialistide väljaõpe on tihedalt seotud laevandusspetsialistide väljaõppega, s.t avamerekaluri kutse on laevandusspetsialistide väljaõppe lisaeriala (aastane vajadus ca 30 spetsialisti).

Arvestada tuleb ka seda, et kutseõppe läbinutest ainult umbes 1/3 siirdub kohe tööturule. Pärast kooli lõpetamist läbib enamik ajateenistuse ja osa lõpetanutest läheb edasi õppima.

Tuleb arvestada, et osa merekooli lõpetajatest ei lähe tööturule töövõtjatena, vaid tööandjatena (ca 1–2% lõpetajatest aastas), s.t nad avavad oma ettevõtte.

Alljärgnevas tabelis 4.4 on toodud EMA ja EMA Merekooli eelarved (mln kroonides) aastatel 2006–2008.

Tabel 4.4

EMA ja EMA Merekooli eelarved aastatel 2006–2008

Eelarve	2006	2007	2008
EMA riiklik pearaha *	26,39	26,10	36,00
EMA omatulud	8,79	8,55	7,90
EMA arendusprojektid	4,21	5,8	3,47
Investeeringud		4,94 (ettepanek ülekanamiseks aastale 2008)	
EMA Merekooli riiklik pearaha	10,91	14,00	10,89
Merekooli omatulud	2,00	1,00	0,48

* Jätakuvalt taotletakse pearaha koefitsientide tõstmist EMA-le.

Tabelis 4.4 toodud arvandmetest nähtub, et riikliku rakenduskõrgkoolina moodustab EMA omatulu osatähtsus 2008. aastal pearahadest ja arendusprojektidest ~ 17%.

Eesti riigi ees seisvate ülesannete täitmiseks peab EMA juhtkond vajalikuks õppetöö jätkamist kõigil käesoleval ajal õpetatavatel erialadel, võttes arvesse vajadust muuta õppekavad 2009./2010. õppeaastast väljundipõhisteks. Praktilistel kaalutlustel on 2008. a. alanud õppeaastast ühendatud kalatoodete tehnoloogi ja kalandusspetsialisti õppekavad, võimaldades vajadusel spetsialiseerumist kummalgi erialal. Kaalumisel on hüdro meteoroloogia ja loodushoiu spetsialisti ning hüdrograafia erialade õppekavade ühendamine. Välja on töötatud laevajõuseadmete õppekava variant spetsialiseerumisega laevaremondiinseneride koolitamisele, mis on kooskõlastatud BLRT-ga. Laiem spetsialiseerumine ja uute erialade lisandumine võimaldab võtta vastu mehaanikateaduskonda õppureid, kes tervislikel põhjustel ei saa töötada laeval või kes ei soovi oma tööd siduda meresõiduga.

On tekkinud vajadus avada uus eriala – väikelaevade ehitamine, milleks on alustatud koostööd Tallinna Tehnikaülikooli Kuressaare Kolledžiga. Merendusklasteri analüüs näitab vajadust õpetada laevajuhte kiiralaevadele. Uute õppekavade sisseviimisel lähtutakse Eesti merendusklasteri ettevõtete soovidest ja HTM-i soovitudest. EMA peab oluliseks kvaliteetse merendusala kõrg- ja kutsehariduse andmist ning merendusala väljaõppe igakülgset populariseerimist.

5. Eesti Mereakadeemia arengu strateegilised põhisuunad aastateks 2008–2015 perspektiiviga kuni aastani 2020

Olemasolevate akrediteeritud õppekavade analüüs lähtuvalt Eesti merendusklasteri ettevõtete pilootuuringust lubab väita, et otstarbekohane on jätkata käigusolevate õppekavadega, milleks on olemas ka vajalik õppejõudude kaader. Vastavalt vajadusele toimub õppekavade täiendamine ja uuendamine.

2007. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt läbiviidud tööjõu vajaduse prognoos aastani 2014 sedastab, et merendusklasteri ettevõtete aastane kogukäive on hinnanguliselt 35 miljardit krooni.

Tabelis 5.1 on toodud loetelu merenduse alamklasterite käibest ja vastavast töötajate arvust aastal 2004.

Tabel 5.1

Eesti merenduse alamklasterite käive ja töötajate arv 2004. a. (MKM-i info)*

Alamklaster	Käive /miljardit krooni	Töötajate arv
Laevandus	4,7	3000
Sadamate töö	1,4	1400
Sadamaoperaator	3,9	1000
Merendusala teenindus- ja vahendustegevus	10,3	600
Laevaehitus ja -remont	3,3	4400
Kalapüük ja kala töötlemine, akvakultuuride kasvatamine	1,4	1600

*Hinnanguliselt jääb merenduse alamklasteritega hõivatud töötajate arv aastaks 2014 samale tasemele või isegi kasvab, eriti eeldatava lähimerevedude suurenemise arvel.

Uurimustulemused kinnitavad, et kõrgemaks peetakse töötajate kvalifikatsiooninõudeid sadamates, madalamaks aga näiteks kalanduses. Merendusega seotud töötajate **kvalifikatsiooni** hinnati 46% juhtudel keskmiseks, 18% juhtudest heaks ja 18% halvaks, mida saab lugeda normaalseks. Ühtlasi näitab see, et EMA lõpetajate teadmistega ollakse valdavalt rahul.

EMA jaoks paljudiskuteeritud küsimuseks on olnud kalanduserialade tulevik. Kui 1997. aastal oli Eesti Vabariigis kalandusega seotud 6800 inimest, siis nüüdseks see on arv oluliselt kahanenud (vt. tabel 5.2).

Tabel 5.2

Kalandusega seotud tööhõive muutus Eestis aastatel 1997–2006 ja kuni aastani 2014 (prognoos)

Aasta	Tööhõive, tuh. inimest	Aasta	Tööhõive, tuh. inimest
1997	6,8	2003	2,3
1998	4,8	2004	3,6
1999	3,1	2005	2,8
2000	2,9	2006	2,2
2001	2,7	↓	↓
2002	1,9	2014	1,9

EMA kalanduserialade lõpetajad töötavad reeglina kas spetsialistide või juhtivtöötajatena. Eespool mainitud uuringu tulemustest selgub, et aastatel 2004–2006 oli nimetatud gruppide osas hõivatus eluaastaste vahemikus 15–74 kokku 8600 töötajat.

Kui 2004–2006 hinnati spetsialistide vajadust kalanduse erialadel ligikaudu 200-le inimesele, siis aastaks 2014 prognoositakse vajalike inimeste arvuks ~ 130 inimest. EMA on Eestis praktiliselt ainuke kõrgkool, kus on võimalik saada kalandusalast kõrgharidust. Eeltoodud analüüs annab alust järeldada, et kalandusspetsialisti ettevalmistamine – vähemalt lähitulevikus – on põhjendatud.

Kõike öeldut arvesse võttes peab EMA oma arengu strateegilisteks põhisuundadeks aastaks 2015 ja perspektiiviga kuni aastani 2020:

- õppurite kontingendi kindlustamist
- e-põhise hariduse edendamist
- olemasolevate erialade õpetamise jätkamist ja seda osaliselt inglise keeles
- uute erialade avamist vaid juhul, kui riik vajab vastavaid spetsialiste
- õppejõudude koosseisu noorendamist ja nende kvalifikatsiooni tõstmist
- EMA infrastruktuuri väljaarendamist hiljemalt aastaks 2011
- magistriõppe laiendamist ja osalemist rahvusvahelises Läänemere regiooni doktorinõukogus
- Teadus-Arenduskeskuse (TAK) töö käivitamist ja teadus-arendustegevuse intensiivistamist

6. Eesti Mereakadeemia arengu põhieesmärgid

Oma arengu tagamiseks lähtub EMA nii Eesti kui ka Euroopa haridusruumi arengutest, kindlustades samal ajal õppe-, teadus- ja arendustegevuse jätkusuutlikkuse. Kaasaegse töökeskkonna loomise, õppetöö kvaliteedi tõstmise, õppe- ja teadustegevuse sidumise ning finantseerimisvõimaluste efektiivse kasutamisega tagatakse akadeemilise ja tugipersonali vajalik motivatsioon.

Valitud perioodil (2008–2015) ja perspektiiviga kuni aastani 2020 kavandab EMA oma arengu põhieesmärgid järgmistes prioriteetsetes valdkondades:

1. organisatsiooni juhtimismudeli täiustamine
2. liikmeskond

3. õppetegevus ja õpikeskkond
4. teadus- ja arendustegevus
5. infrastruktuur ja majandustegevus

6.1. Organisatsiooni juhtimismudeli täiustamine

EMA-s väljakujunenud juhtimismudel töötab ja selle arendamist jätkatakse. Nimetatud osas nähakse ette järgmisi meetmeid:

- 6.1.1. Aastaks 2008 on määratletud ametikohad ja täitmist vajavad funktsioonid.
- 6.1.2. Juhtimissüsteemi tulemuslikkuse hindamiseks on käivitatud tagasiside ja monitooringusüsteem.
- 6.1.3. Toimuvad regulaarsed kvaliteedi siseauditid ja enesehindamine.
- 6.1.4. Toimuvad regulaarsed rahvusvahelise klassifikatsiooniühingu esindajate kontrollvisiidid ja sertifitseerimised eesmärgiga kinnitada kvaliteedijuhtimise süsteemi vastavust rahvusvaheliste ja siseriiklike regulatsioonide nõuetele.
- 6.1.5. Struktuuriüksuste kujundamine toimivateks iseseisva otsustusõigusega üksusteks, kus loovust, innovaatilisust ja ettevõtlikkust rakendades viiakse ellu ja kindlustatakse EMA jätkusuutlik areng.
- 6.1.6. Teaduskondade rahastamisel on üle mindud kuludepõhiselt mudelilt õppetöö tulemuspõhisele mudelile, mis võtab arvesse üliõpilaste arvu, õppetöö mahtu ainepunktides (ECTS) ja õppevahendite maksumust.
- 6.1.7. EMA Merekooli kujundamine õppekorralduse ja finantstegevuse poolest kõrge iseseisvusastmega kutseõpet andvaks EMA struktuuriüksuseks, mille juhtkond on oma tegevuses orienteeritud EMA ees seisvatele arengueesmärkidele. EMA Merekooli peamine missioon on tagada EMA koosseisus Eesti merendusala hariduse erinevate tasemete järjepidevus ning sidusus.

6.2. Liikmeskond

EMA areng on suunatud kaasaegse õppe- ja töökeskkonnaga mereharidusametuse väljaarendamisele ja selle põhieesmärgi saavutamisse on kaasatud kogu liikmeskond.

- 6.2.1. Akadeemilisele ja tugistruktuurile luuakse tulemus- ning kompetentsipõhine diferentseeritud palgapoliitika ja sotsiaalsed garantiid.
- 6.2.2. Tagatakse põhitöökohaga õppejõudude vastavus erialade ja institutsionaalse akrediteerimise nõuetele peamiselt EMA magistriõppe lõpetanute ja doktorikraadi kaitsnute arvel.
- 6.2.3. Üliõpilaskonnale luuakse kaasaegsed tingimused heatasemeliseks osalemiseks õppe- ja teadustöös ja nad on kaasatud aktiivselt EMA teadus- ja arendustegevust puudutavate otsuste väljatöötamisse.
- 6.2.4. Käivitatakse õpetajaskonna noorendamise programm, mille peamised ülesanded on:
 - 6.2.4.1. EMA üliõpilaste (lõpetanute) karjääri planeerimine eesmärgiga suurendada vastuvõttu EMA magistriõppesse juba aastatel 2008–2010 keskmiselt 30 inimeseni aastas. Selle tagamiseks taotletakse EMA magistriõppele riikliku koolitustellimust.
 - 6.2.4.2. Merenduserialadel doktoriõppe läbimise ja doktorikraadi omandamise korraldamine rahvusvaheliste programmide/projektide kaudu EMA

magistriõppe lõpetanutele, kellel on eeldusi ja kutsumust pedagoogiliseks ning teadustöök.

6.2.4.3. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õppejõudude järelkasvu tagamine, eriti silmas pidades laevaohvitseride erialasid.

6.2.5. EMA-s töötavate õppejõudude taseme- ja täiendusõppesüsteemi edasiarendamine.

6.2.6. EMA õppejõudude ja EMA Merekooli õpetajate erialase kvalifikatsiooni tõstmise programmi kinnitamine (stažeerimine laevadel ja merendusettevõtetes, osalemine rahvusvahelistes projektides, rakendusteaduslik ja arendustegevus jm).

6.2.7. Toimiva ja järjekindla personalipoliitika rakendamine EMA ja EMA Merekooli tugipersonali arendamisel.

6.3. Õppetegevus ja õpikeskkond

EMA õppetegevuse ja õppekavaarenduse põhieesmärgid tulenevad Euroopa Liidu kõrghariduse arengutrendidest ning Eesti ühiskonna ja majanduse arengust. Konkurentsivõimeliste merendusspetsialistide koolitamisel lähtutakse nii siseriiklike kui ka rahvusvaheliste regulatsioonide nõuetest. Taseme- ja täiendusõppe korraldamisel arvestatakse Eesti regionaalpoliitilisi vajadusi.

EMA õppetöö sisemine efektiivsus ja kõrge kvaliteet saavutatakse kaasaja nõuetele vastava õpikeskkonna, kompetentsete ja motiveeritud õppejõudude ning õppetöö optimaalse korraldamise abil:

- 6.3.1. Lähtudes töö- ja haridusturu nõuetest, jätkatakse EMA-s ja EMA Merekoolis tasemeõpet olemasolevate ja uute rakenduskõrgharidusõppe ja kutseõppe õppekavade alusel ja koostöös nii Eesti kui ka välisriikide partnerõppeasutustega.
- 6.3.2. Kõik EMA olemasolevad ja uued õppekavad ning nende moodulid on alates 2009./2010. õppeaastast väljundipõhised ja välja töötatud merendusklatri ettevõtete osalusel. Õppekavade süsteemi prioriteedid tulenevad merendusklatri ettevõtete nõudlusest ja neilt saadud tagasisidest.
- 6.3.3. EMA õppekavade arendamisel on lähtutud kaasaja nõuetele vastavuse, otstarbekuse ja meremajanduse vajaduste kriteeriumidest.
- 6.3.4. Õppeained on muudetud väljundile orienteerituks ja tagavad üliõpilasele tervikliku hariduse andmise ning edasise erialase, tööalase ja ühiskondliku toimetuleku.
- 6.3.5. Lõpetaja ettevalmistuse aluseks on riiklikud vajadused, mis lähtuvad nii kutsestandarditest, Eesti rahvusvahelistest kohustustest, tööandjate vajadustest kui ka akadeemiliste ja kõrgharidust kujundavate institutsioonide eelistustest.
- 6.3.6. Tänu praktikate suurele osakaalule, probleemorienteeritud ja projektipõhisele õppekorraldusele säilitatakse lõpetajate konkurentsivõime. Projektipõhine õppetöö toimub koostöös Eesti ja välisriikide õppeasutuste ning partnerettevõtetega.
- 6.3.7. Koostöö ülikoolidega jätkub magistriõppe akrediteeritud õppekava alusel, lisanduvad uued, turuvajadustele orienteeritud erialad.
- 6.3.8. Rakenduskõrgharidusõppe õppekavad arendatakse välja vastavuses tööturu vajadustele.
- 6.3.9. EMA Merekool õpetab kutsestandarditel põhinevalt välja kuni III taseme meresõiduspetsialiste (laevajuhid, -mehaanikud, avamerekalurid), samuti rannikul paiknevaid spetsialiste.

- 6.3.10. Eesti Mereakadeemia ja EMA Merekool võimaldavad kutsealast koolitust vastavalt kutse- ja kõrgharidusstandardile. Õppekavade analüüsimisel, muutmisel ja uute loomisel arvestatakse REKK-i poolt ESF-i projekti "Kutseõppeasutuste õppekavade arendus" raames väljatöötatud nõudeid õppe ainete sisule.
- 6.3.11. Rakenduskõrgharidusõppes toimib EMA Merekooli ja merendusklasside lõpetajatele mõeldud moodulõppe ja VÕTA (varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise) programm.
- 6.3.12. On rakendatud täiustatud õppeinfo- ja tagasisidesüsteem IT-keskkonnas koos e-õppe sihikindla arendamisega.
- 6.3.13. EMA üliõpilaste ja EMA Merekooli õpilaste välisvahetuste arv kolmekordistub aastaks 2010.
- 6.3.14. Magistri- ja eksternõppes kasutatakse maksimaalselt ära VÕTA programmi rakendusvõimalusi. Täienduskoolituses töötatakse välja ja rakendatakse koolitusturul igal aastal vähemalt üks uus või täiustatud merendusvaldkonna kursus.
- 6.3.15. Võetakse kasutusele aktiivsed õppemeetodid, toimib teadus- ja arendustegevuse lõimumine õppetöoga.
- 6.3.16. Õppeprotsessi kvaliteedi tagamise süsteem toimib läbi kvaliteedijuhtimise süsteemi rakendamise ja arendamise. Kvaliteedijuhtimise süsteemi täiustatakse pidevalt, jätkub perioodiline kontroll ja sertifitseerimine pädevate rahvusvaheliselt tunnustatud organisatsioonide poolt.
- 6.3.17. Aastaks 2010 rakendatakse osalist ingliskeelset õpet vähemalt ühel rakenduskõrghariduse õppekaval ja ühel magistriõppe õppekaval. Aastaks 2015 on juurutatud vähemalt kaks ingliskeelse õppe võimalusega rakenduskõrghariduse õppekava. Magistriõppes on võimalik kõigil erialadel õppida ka inglise keeles. Aastaks 2020 minnakse üle kakskeelsele õppele (eesti ja inglise keel).

6.4. Teadus- ja arendustegevus

EMA teadus- ja arendustegevuse põhieesmärkideks on Eesti merendusklatri ettevõtete tegevust toetavad ja konkurentsivõimet suurendavad rakendusteaduslikud uuringud, osalemine rahvusvahelistes teadus- ja arendusprojektides ja rakendusuuringute tulemuste kasutamine õppetöös. Nende eesmärkide saavutamiseks tehakse koostööd merendusklatri ettevõtete, kutseliitude ja -ühenduste, omavalitsuste ja teiste Eesti ning välisriikide kõrg- ja kutsekoolidega. Teaduskondade õppe- ja teaduslaborite ning valmendibaasi arendamisel on arvestatud koostööpartnerite arengusuundi ja ressursse ning ettevõtete innovatsioonivajadusi.

- 6.4.1. Aastaks 2009 on loodud EMA teadus- ja arenduskeskus, mille eesmärgiks on struktuuriüksustes toimuva teadus- ja arendustöö üldkoordineerimine ja suunamine.
- 6.4.2. Lepinguliste uurimistöode, rakendusuuringute ja kirjastustegevuse maht vähemalt kahekordistub. Igale aastal antakse välja 2 numbrit Eesti Mereakadeemia Toimetisi.
- 6.4.3. Kaasajastatakse teadus- ja arendustöökaks vajalik infrastruktuur.
- 6.4.4. Aastal 2008 alustatakse turu-uuringuid ja koostatakse ning viiakse ellu merendusklatri ettevõtete ja organisatsioonide vajadusi arvestav rakendusteaduslike uuringute plaan (aastal 2009).

- 6.4.5. Aastaks 2010 on algatatud ja teostatud vähemalt üks, aastaks 2015 vähemalt kolm riiklikku regionaalset koostööprojekti erakapitali kaasamisega.
- 6.4.6. On välja töötatud teadus- ja arendustegevuse motivatsioonisüsteem, mis tagab liikmeskonna aktiivse osalemise teadustegevuses, esinemise teadusfoorumitel ja erialaste artiklite publitseerimise nii Eestis kui ka rahvusvahelistes väljaannetes.
- 6.4.7. Osaletakse koostöös teiste Euroopas merendusosalast kõrgharidust andvate õppeasutustega INTERREG-i, VII raamprogrammi ja muude Euroopa programmide projektides.
- 6.4.8. Aastal 2007 oli EMA välisvahetuse õppejõudusid kolm. Aastaks 2010 suurendatakse seda arvu vähemalt kolmekordseks, aastaks 2015 vähemalt viiekordseks.
- 6.4.9. Alates aastast 2009 koostatakse ja levitatakse potentsiaalsetel haridusturgudel ingliskeelsete kursuste katalooge, et tutvustada välismaa noortele EMA-s õppimise võimalusi.

6.5. Infrastruktuur ja majandustegevus

EMA infrastruktuuri arendamise eesmärgiks on õppe- ja teadustöö vajadustest tuleneva kaasaegse ja optimaalse üliõpilaskeskse õpikeskkonna väljaarendamine.

EMA arenguks vajalike vahendite hankimiseks arendatakse koostöösuhteid ettevõtete ja partnerorganisatsioonidega, kavandatakse rakendusuuringute ja lepinguliste tööde mahtude suurenemist nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt.

Õppeprotsessi optimeerimiseks ja tarbetutest haldus- ning transpordikuludest vabanemiseks rajatakse EMA- le kaasaegne õppekompleks Koplis (Kopli 101). Nimetatud asukoha valikul võeti aluseks:

- **esialgne ekspertiis Tallinnas Kopli tn. 101 asuva hoone ehituskonstruksioonide ja tehnoseadmete tehnilise seisundi ja võimalike renoveerimislahenduste kohta (2007)**
- **Eesti Mereakadeemia hoonestu võrdlev eelarvestus ehituskulude ja rahastamisvajaduste selgitamiseks (2007)**
- **tingimuste analüüs Eesti Mereakadeemia väljaarendamiseks kinnistul aadressiga Tallinn, Kopli 101 (2008)**

Viimasena nimetatud tööd võime käsitleda lähteülesandena EMA detailsema ruumiprogrammi koostamiseks ja hoonestu eskiisi väljatöötamiseks Kopli 101 kinnistu detailplaneeringu koostamisel.

EMA hoonetekompleksi väljaarendamine Kopli 101 kinnistul nõuab rahalisi vahendeid ulatuses, mida täies mahus ei õnnestu katta seni EMA kasutuses olevate hoonete ja kinnistute võõrandamisest saadavatest rahalistest vahenditest.

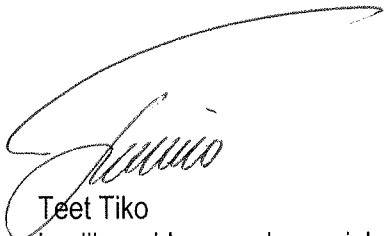
Kaasajastamist vajab õpikeskkond nii uute valmendite, integreeritud visuaalsete õppevahendite, laboriseadmete kui ka muu õppetehnika näol.

BLRT-e poolt 2007. a. antud eksperthinnangu alusel oleks sõjalaeva „Kristiina“ ümberehitamiseks õppelaevaks vaja ligikaudu 30,3 miljonit krooni. Arvestades riigieelarve võimalusi otsitakse koostöövariante mereväega ja erinevate merendusettevõtetega õppelaeva „Kristiina“ merekõlblikkuse taastamiseks, ümberehitamiseks ja kasutamiseks nii transpordivahendina erinevate ülesannete täitmisel kui ka kadettide meresõidupraktika läbiviimiseks.

EMA vajab kaasaegset Merepraktika Keskust, mille väljaarendamine Kopli poolsaarel oleks logistiliselt õigustatud.

Oma arengueesmärkide saavutamiseks kavatseb EMA kaasata erakapitali, samuti teenida täiendavaid vahendeid (täienduskursused, tasuline õpe, arendustööd, rahvusvahelised lepingud jne).

Käesoleva arengukava realiseerimiseks iga-aastaselt hiljemalt 20. detsembriks koostatavad kolmeaastase perspektiiviga rakenduskavad kinnitatakse EMA nõukogus ning esitatakse Haridus- ja Teadusministeeriumile.

Teet Tiko
koolikorralduse osakonna juhataja